

4

Arquitectura popular al servei de la vinya

Tines a peu de vinya

Fitxa tècnica

El recorregut ressegueix les fites del sender local SL-C 52 en un itinerari parcialment circular a banda i banda del torrent del Flequer.

Comarca: Bages
Distància: 3,5 km
Durada: 2 h 30 min
Altitud mínima: 269 m
Altitud màxima: 348 m
Desnivell acumulat: 153 m
Dificultat: Fàcil
Època: Tot l'any

→ **Punt d'inici:**
Aparcament carretera BV-1124, km 4,2.
Per l'autopista C-16, sortida del Pont de Vilomara. Creuar aquesta població i seguir cap a Rocafort, fins a trobar el desviament a Oristrell, on hi ha l'aparcament. Les parades de tren més properes són la de Manresa i la de Sant Vicenç de Castellet (www.renfe.es), des d'on s'enllaça amb el bus que porta al Pont de Vilomara (www.transbagesbus.com).

→ **Centre d'Informació del Pont de Vilomara i Rocafort**
Sant Jaume, 30
Centre Cívic
08254 El Pont de Vilomara i Rocafort
Tel. 629 559 413
rodabosc@hotmail.com
www.diba.cat/parcsn/stllorenc

Quan fa cent cinquanta anys la comarca del Bages estava pràcticament entapissada de vinyes, els pagesos van excel·lir en la construcció d'elements que els ajudaven a treballar més còmodament i evitaven que la collita es malmetés. Són les barraques de vinya i les tines de vi, antigament situades enmig de les vinyes i que, degut als canvis produïts en el món rural, en l'actualitat moltes d'elles es troben engolides pels boscos. És el cas de la vall del Flequer, on un senzill recorregut circular i amb escassos desnivells permet descobrir construccions espectaculars. L'itinerari transcorre majoritàriament per corriols i camins dins del bosc i dona l'oportunitat de fer volar la imaginació per traslladar-se fins a una època on el paisatge i la vida eren radicalment diferents. L'extraordinari conjunt de les tines de l'Escudelletta en són una mostra representativa, ja que, gràcies al seu bon estat de conservació, permeten reconstruir el passat, no tant llunyà, de la comarca. Els marges, les rases, els dipòsits de vinya i l'entorn natural són la resta d'elements definidors d'aquesta ruta.

1 Tines del Bleda

L'itinerari comença des del mateix aparcament, seguint les marques verdes i blanques de l'SL-C 52, un camí de ciment que travessa el torrent i inicia una pujada constant però molt suau. Mitja hora després d'haver començat la caminada, el sender es bifurca i cal prendre el desviament descendent a la dreta, que de seguida condueix a les tines del Bleda. Aquest conjunt amagat dins el bosc està format per dues tines amb una barraca a la part de baix. A la part superior del recinte es pot veure la pedra que temps enrere feia de base a la premsa utilitzada per obtenir el vi negre i omplir les tines.

2 Tines del Tosques

El camí continua descendent i, ben a prop de les tines del Bleda, ofereix la possibilitat de veure una barraca de vinya al peu mateix del sender.

1 Part superior i entrada de les tines del Bleda

Més endavant, es creua el torrent, s'inicia la pujada i, de seguida, s'obre una desviació a l'esquerra que condueix a les properes tines del Tosques, conjunt que s'encara majestuós cap al llit del torrent. En destaquen les dimensions de les barraques de la base, on s'identifiquen clarament les anomenades boixes, grans pedres foradades pel

Sabies que...

La vall del Flequer encara reserva més sorpreses en forma de barraques de vinya i tines en el seu camí que la remunta cap a l'est. De fet, no gaire lluny de les tines de l'Escudelletta es poden veure les anomenades tines del Ricardo. Els gestors del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac estan treballant per allargar l'itinerari fins al nucli de Rocafort i poder així descobrir els secrets que amaga aquest antic mar de vinyes, avui substituït pels boscos.

mig que comunicaven amb l'interior de la tina per poder-la buidar.

- 2a Barraca de vinya de planta quadrada
2b Vista de les tines del Tosques i les seves barraques

3 Dipòsit de vinya

Cal continuar l'excursió refent les passes fins al camí principal, que es fa més

estret a mesura que s'endinsa en l'obaga de la serra de Puig Gil. El bosc és frondós, però a estones ofereix vistes

TINES DE VI

Les tines formaven part dels masos, on es feia el vi per al consum de la casa. Durant l'època d'esplendor de la vinya catalana, gràcies sobretot a l'exportació d'aiguardent a Amèrica i a l'epidèmia de la fil·loxera a França (mitjan s. XIX), la zona de Rocafort estava totalment coberta de

vinyes. La llunyania, les dificultats, els riscos i el cost addicional de transportar la verema fins als masos van provocar que es construïssin les tines a les pròpies vinyes. Amb l'arribada de la fil·loxera a Catalunya, les vinyes bagenques van iniciar un lent, però inexorable, decliu.

- 3 Dipòsit usat sobretot per elaborar fungicides
4 L'impressionant conjunt de les tines de l'Escudelletta
5 Barraques de vinya amagades dins del bosc

insospitades del vessant contrari, on es descobreixen diverses barraques de vinya amagades lluny de la pista. En aquest indret també es pot veure un dipòsit de vinya o *xupet*, que els pagesos utilitzaven bàsicament per elaborar el brou bordelès, una barreja de sulfat de coure i calç diluïts en aigua que prevenia les malalties dels pàm-pols dels ceps.

4 Tines de l'Escudelletta

Quan el corriol canvia la tendència ascendent per la descendent, és senyal que ens acostem al darrer i més espectacular conjunt de tines. Gairebé situades al mateix llit del torrent del Flequer s'alcen les tines de l'Escudelletta. En total, es comptabilitzen dotze tines en diferents grups en un recinte comú que devia experimentar una activitat frenètica en temps de la verema. Aquesta enorme concentració justificava que una barraca adossada a un dels grups de tines inclogués una premsa fixa, de la qual encara en queden les restes de la pedra de la base.

5 Barraques de vinya

A l'altra banda del riu, el sender es torna a trobar amb la pista del començament, que cal seguir a l'esquerra fins a l'aparcament. Pel camí, en un paisatge molt més obert, es poden contemplar diverses barraques de vinya, a més d'obtenir algunes de les millors panoràmiques de les tines de l'Escudelletta i del Tosques.

Per saber-ne més:

- *La vinya al Bages. Mil anys d'elaboració del vi.* Llorenç Ferrer. Centre d'Estudis del Bages, 1998.
- *Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.* Consorci de les Valls del Montcau. Ed. Farell, 2005.
- *Guia del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.* G. Luna i J. Melero (coord.). Diputació de Barcelona, 2002.